

ARENKU MÕJUTAJAD

Kaasasündinud ehk bioloogilised ehk geneetilised omadused:

Temperamendiomadused (iseloom): aktiivsus, regulaarsus (söömine, magamine, roojamine jm), reageerimine muutustele, sensoorse läve tase - kui tugev peaks olema väline muutus, et tekitada inimeses reaktsioon, tähelepanu püsimine vaatamata välistele segajatele, järjekindlus - võime jätkata tegevust vaatamata segavatele faktoritele.

Füüsilised omadused: kehakuju, suurus, tugevus, vastupidavus, painduvus jms

Vaimne võimekus: suundumus intellektuaalseks või rakenduslikuks tegevuseks.

Emotsionaalne võimekus: tunda nii enda kui teiste tunded ära, juhtida enda tundeid.

Seksuaalne sättumus.

Lapse arengut mõjutab see, kuidas täiskasvanud vastavad tema käitumisele.

Meid mõjutab keskkond, milles oleme kasvame, areneme ja kujuneme

füüsiline (ruumiline) keskkond;
psühholoogiline ehk vaimne keskkond;
emotsionaalne (tunnetega seotud) keskkond;
sotsiaalne (teiste inimestega seonduv).

Meid mõjutab kultuur

Ühiskonna/kogukonna/perekonna uskumused, väärtused, tõekspidamised jm kultuurinormid, sh hoiakud lapsepõlve kohta.
See on ajas ja kultuuris muutuv.